

Nr 63.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1947/48 m. m., såvitt angår nionde huvudtiteln.

(1:a avd.)

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts den 21 maj 1948 till riksdagen avlätna proposition, nr 266, angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1947/48 m. m., såvitt angår framställningar under nionde huvudtiteln.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för nämnda dag (bilaga 7 s. 43—48).

G. Lanthushållning i allmänhet.

1) **Befrämjande av fröodlingen m. m.:** Ytterligare bidrag till Sveriges utsädesförening. Från och med år 1905 har riksdagen årligen anvisat anslag till Sveriges utsädesförening. Å riksstaten för innevarande budgetår är anslaget uppfört med ett belopp av 420 400 kronor, varjämte 1948 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för samma budgetår anvisat ett anslag av 23 600 kronor.

I skrivelse den 25 mars 1948 har *Sveriges utsädesförening* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å tilläggsstat till riksstaten anvisa ytterligare dels ett belopp av 44 550 kronor för täckande av vissa kostnader för ökade löner åt föreningens arbetare och avdelningsbiträden under tiden 1 januari—30 juni 1948, dels ett belopp av 29 700 kronor för täckande av vissa kostnader för samma ändamål under budgetåret 1948/49. I ärendet ha utlåtanden avgivits av lantbruksstyrelsen den 8 april 1948 och av statskontoret den 22 april 1948.

Såsom skäl för ansökan om ytterligare statsbidrag har föreningen åberopat de osedvanligt starka lönehöjningar föreningen nödgats vidtaga genom ett nyligen för år 1948 träffat löneavtal med föreningens arbetare, vilka vore anslutna till Svenska lantarbetareförbundet. Dessa lönehöjningar hade medfört betydligt större kostnadsökningar än som av föreningens styrelse kunnat beräknas vid tiden för ingivandet av framställningarna om anslag för innevarande och nästa budgetår.

Lantbruksstyrelsen har förordat, att föreningen tilldelas erforderligt statsbidrag för täckande av ifrågavarande merutgifter.

Statskontorets yttrande återgives i huvudsaklig del i departementschefens i det följande återgivna anförande.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Av den föregående redogörelsen framgår att det mellan Sveriges utsädesförening och Svenska lantarbetareförbundet för år 1948 träffade kollektivavtalet medför väsentligt ökade löneomkostnader för föreningen under sagda år. Mot beräkningen av den ifrågavarande utgiftsökningen har jag intet att erinra.

Såsom skett vid tidigare tillfällen synes föreningen även denna gång principiellt böra komma i åtnjutande av bidrag av statsmedel till täckande av de beräknade kostnadsökningarna, vilka icke helt kunnat förutsättas vid uppgörandet av föreningens stat. I likhet med vad statskontoret föreslagit förutsätter jag emellertid därvid, att de speciella tåxor, som äga tillämpning beträffande undersökningar utförda vid de kemiska och cereala laboratorierna åt utomstående uppdragsgivare, skyndsamt omprövas och de taxehöjningar vidtagas som ur olika synpunkter te sig lämpligast. Härigenom torde i framtiden de höjda arbetslönerna kunna motvägas.

Vad beträffar det av föreningen för tiden den 1 januari—30 juni 1948 begärda beloppet, 44 550 kronor, synes detta på sätt statskontoret föreslagit böra reduceras med det belopp, varmed föreningens inkomster komma att öka på grund av de redan genom lantbruksstyrelsens beslut den 24 mars 1948 vidtagna taxehöjningarna. Såsom statskontoret i sitt yttrande anfört torde emellertid svårigheter möta att med säkerhet kunna beräkna sistnämnda belopp. Jag anser mig likväl böra föreslå att det av föreningen begärda bidraget minskas till ett avrundat belopp av 40 000 kronor.

Vad slutligen angår den i utsädesföreningens skrivelse gjorda framställningen om statsbidrag för täckande av de ökade löneomkostnaderna under nästkommande budgetår synes denna fråga böra behandlas i ett senare sammanhang, då ökade möjligheter att överblicka föreningens inkomster kunna förväntas föreligga.»

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts framställning under förevarande punkt och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Befrämjande av fröodlingen m. m.:*
Ytterligare bidrag till Sveriges utsädesförening å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av 40 000 kronor.

2) Förberedande organisatoriska åtgärder i samband med jordbrukets rationalisering m. m. För ifrågavarande ändamål har å riksstaten för innevarande budgetår uppförts ett reservationsanslag av 750 000 kronor.

Till undersökningar rörande sambandet mellan ägofigurer och brukningskostnader har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 (prop. nr 163, bil. 7, punkt 2) anvisats ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Genom beslut den 2 maj 1947 har Kungl. Maj:t för ledningen av förenämnda undersökningar tillsatt en kommitté, vilken sedermera antagit namnet fältarronderingskommittén.

Fältarronderingskommittén har den 16 mars 1948, på skäl som närmare angivas i propositionen, gjort framställning om att för komplettering av vissa fältundersökningar få disponera ett belopp av 20 000 kronor utöver förenämnda anslag å 70 000 kronor, vilket ställts till kommitténs förfogande.

Centrala lantbrukskommittén har i remissutlåtande förklarat sig icke ha något att erinra mot det begärda tilläggsanslaget.

Departementschefen har anfört följande.

»Enligt vad fältarronderingskommittén anfört skulle de undersökningar rörande sambandet mellan ägofigurer och brukningskostnader, till vilka 1947 års riksdag anvisat medel, behöva kompletteras med vissa ytterligare arbetsstudier. Då jag finner det angeläget, att resultaten av dessa undersökningar bliva så tillförlitliga som möjligt, vill jag tillstyrka, att den föreslagna kompletteringen kommer till stånd. Med hänsyn till att undersökningarna väntas få stor betydelse för verksamheten med jordbrukets rationalisering anser jag, att kostnaderna för de ytterligare fältundersökningarna, vilka beräknats uppgå till 20 000 kronor, böra bestridas från det å riksstaten för innevarande budgetår uppförda reservationsanslaget till Förberedande organisatoriska åtgärder i samband med jordbrukets rationalisering m. m. Härtill torde riksdagens medgivande erfordras.»

Utskottet. Utskottet har intet att erinra mot framställningen och hemställer följaktligen,

att riksdagen må medgiva, att av det å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till Förberedande organisatoriska åtgärder i samband med jordbrukets rationalisering m. m. må till fortsatta undersökningar rörande sambandet mellan ägofigurer och brukningskostnader tagas i anspråk högst 20 000 kronor.

Stockholm den 15 juni 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Alfred Andersson, Nils Olsson, Isaksson, Henry Johansson och Björck; samt

från andra kammaren: herrar Liedberg, Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Eriesson i Sörsjön, Lundbom, Andersson i Surahammar, Jacobson i Vilhelmina och Svensson i Ljungskile.